

C-229/23. sz. ügy**Az előzetes döntéshozatal iránti kérelemről a Bíróság eljárási szabályzata
98. cikkének (1) bekezdése alapján készített összefoglalás****A benyújtás napja:**

2023. április 12.

A kérdést előterjesztő bíróság:

Sofiyski gradski sad (szófiai városi bíróság, Bulgária)

Az előzetes döntéshozatalra utaló határozat kelte:

2023. április 12.

Vádlottak:

SS

IP

ZI

DD

HYA

Az alapeljárás tárgya

Különleges nyomozási módszerek alkalmazására vonatkozó bírósági engedélyek
bizonyító ereje

Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgya és jogalapja

A kérelem az EUMSZ 267. cikk első bekezdésének b) pontján alapul.

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés

Úgy kell-e értelmezni a 2002/58 irányelv – az Európai Unió Bírósága által a C-349/21. sz. ügyben hozott 2023. február 16-i ítéletben értelmezett – 15. cikkének a Charta 47. cikkének második bekezdésével összefüggésben

értelmezett (1) bekezdését az irányelv (11) preambulumbekkezdésére, a Charta 52. cikkének (1) bekezdésére és 53. cikkére, valamint az egyenértékűség elvére tekintettel, hogy az alapján a nemzeti bíróság köteles

– mellőzni az olyan nemzeti jogszabályi rendelkezéseknek (az alkotmány 121. cikkének (4) bekezdése, az NPK 174. cikkének (4) bekezdése és a ZSRS 15. cikkének (2) bekezdése), valamint az EJEE (kihirdette: az 1993. évi XXXI. törvény) 8. cikke (2) bekezdése EJEB által a 70078/12. sz. ügyben hozott ítéletben adott olyan értelmezésének alkalmazását, amelyek szerint a (távközlés felhasználó hozzájárulása nélküli meghallgatására, lehallgatására és tárolására vonatkozó) bírósági engedélynek kifejezett írásbeli indokolást kell tartalmaznia, mégpedig annak ellenére, hogy az engedély megadására indokolással ellátott kérelem alapján került sor, minek körében az alkalmazás mellőzésének oka abban rejlik, hogy a kérelem és az engedély együttes olvasata révén megállapítható, hogy 1. az egyedi esetre jellemző ténybeli és jogi elemek fényében a bíróság pontosan milyen okokból jutott arra az álláspontra, hogy teljesülnek a jogszabályi követelmények, és hogy 2. mely személy és mely hírközlő eszköz tekintetében került sor a bírósági engedély megadására;

– annak vizsgálata során, hogy az eljárás tárgyát képező távközlést ki kell-e zárni bizonyítékként, mellőzni valamely nemzeti jogszabályi rendelkezés (az NPK 105. cikkének (2) bekezdése) alkalmazását, vagy az uniós joggal összhangban értelmezni e nemzeti jogszabályi rendelkezésnek a nemzeti eljárási szabályok (jelen esetben az NPK 174. cikkének (4) bekezdése és a ZSRS 15. cikkének (2) bekezdése) betartását előíró részét, és helyette a Bíróság által a C-349/21. sz. ügyben hozott 2023. február 16-i ítéletben megállapított szabályt alkalmazni?

Az Európai Unió jogszabályi rendelkezései és ítélkezési gyakorlata

Az elektronikus hírközlési ágazatban a személyes adatok kezeléséről, feldolgozásáról [helyesen: a személyes adatok kezeléséről] és a magánélet védelméről szóló, 2002. július 12-i 2002/58/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 2002. L 201., 37. o.); magyar nyelvű különkiadás 13. fejezet, 29. kötet, 514. o.; a továbbiakban: 2002/58 irányelv)

2012. szeptember 6-i Trade Agency ítélet (C-619/10, EU:C:2012:531; a továbbiakban: a C-619/10. sz. ügyben hozott ítélet)

2013. február 26-i Stefano Melloni ítélet (C-399/11, EU:C:2013:107; a továbbiakban: a C-399/11. sz. ügyben hozott ítélet)

2016. december 21-i Tele2 Sverige és Watson és társai ítélet (C-203/15 és C-698/15, EU:C:2016:970; a továbbiakban: a C-203/15. sz. ügyben hozott ítélet)

2019. január 17-i Dzivev ítélet (C-310/16, EU:C:2019:30; a továbbiakban: a C-310/16. sz. ügyben hozott ítélet)

2020. október 6-i Privacy International ítélet (C-623/17, EU:C:2020:790; a továbbiakban: a C-623/17. sz. ügyben hozott ítélet)

2020. október 6-i La Quadrature du Net és társai ítélet (C-511/18, C-512/18 és C-520/18, EU:C:2020:791; a továbbiakban: a C-511/18. sz. ügyben hozott ítélet)

2020. november 24-i Minister van Buitenlandse Zaken ítélet (C-225/19 és C-226/19, EU:C:2020:951; a továbbiakban: a C-225/19. sz. ügyben hozott ítélet)

2021. március 2-i H. K. ítélet (C-746/18, EU:C:2021:152; a továbbiakban: a C-746/18. sz. ügyben hozott ítélet)

2023. február 16-i HYA és társai ítélet (C-349/21, EU:C:2023:102; a továbbiakban: a C-349/21. sz. ügyben hozott ítélet)

Az EJEB ítélkezési gyakorlata

2022. január 11., Ekimdzhiev és társai kontra Bulgária ítélet (70078/12. sz., CE:ECHR:2022:0111JUD007007812; a továbbiakban: az EJEB 70078/12. sz. ügyben hozott ítélete)

Nemzeti jogszabályok

Konstitutsia na Republika Bulgaria (a Bolgár Köztársaság alkotmánya)

Nakazatelnoprotsesualen kodeks (a büntetőeljárásról szóló törvénykönyv, a továbbiakban: NPK)

Zakon za spetsialnite razuznavatelni sredstva (a különleges nyomozási módszerekről szóló törvény, a továbbiakban: ZSRS)

Nakazatelen kodeks (büntető törvénykönyv, a továbbiakban: NK)

Grazhdanski protsesualen kodeks (polgári perrendtartás)

Zakon za elektronnite saobshtenia (az elektronikus hírközlésről szóló törvény, a továbbiakban: ZES)

A tényállás és az eljárás rövid bemutatása

- 1 Öt személlyel (IP-vel, DD-vel, ZI-vel, SS-sel és HYA-val) szemben vádat emeltek bünszervezetben való részvétel, szabálytalan határátlépés elősegítése, valamint kenőpénz fizetése és elfogadása miatt.
- 2 A megindított büntetőeljárás tárgyalást megelőző szakaszában a bíróság elnöke hét határozatot hozott az ügyész részletes indokolással ellátott kérelmei alapján, amelyekkel különleges nyomozási módszerek alkalmazását engedélyezte a

vádlottak telefonjain folytatott távközlés meghallgatása, lehallgatása és tárolása céljából. E határozatok előre megfogalmazott sablonszöveg formájában vannak megfogalmazva, amely felsorolja az e tevékenységre vonatkozó jogszabályi rendelkezéseket, és részlegesen ismerteti azok tartalmát. A határozatokban csak a kérelem száma, az ügy iktatószáma és (a rendelkező részben) az időtartam van egyedileg feltüntetve. A határozatok nem tartalmazzák különösen a döntés egyedi indokolását.

- 3 A határozatok egyedi rendelkező részt sem tartalmaznak. Bár a bírósági határozat rendelkező része egyértelműen meghatározza a meghozandó intézkedéseket (nevezetesen a távközlés meghallgatása, lehallgatása és tárolása), valamint azok időtartamát (kezdet és teljes időtartam), nem jelöli azonban meg sem azon személy nevét, sem azt a hírközlő eszközt (a telefonkészülék IMEI-je vagy a SIM-kártya száma), aki, illetve amely ezen intézkedések tárgyát képezi. A rendelkező részben rögzített egyetlen egyedi információ az intézkedés időtartama.
- 4 A kérelem azonban egyértelműen ismerteti mindezen körülményeket.
- 5 A megadott hét bírósági engedély alapján különböző időszakokban meghallgatták, lehallgatták és tárolták a vádlottak és egy ismeretlen személy telefonbeszélgetéseit.
- 6 A Bíróságnak a C-349/21. sz. ügyben hozott ítélet 38. pontjában szereplő iránymutatását követve a kérdést előterjesztő bíróság megállapítja, hogy a távközlési szolgáltatásokat nyújtó távközlési szolgáltatók részt vettek az említett intézkedések végrehajtásában, és hogy az általuk nyújtott támogatás a 2016/679 rendelet 4. cikke 2. pontjának hatálya alá tartozik. A ZES 304–310. cikke szerint a távközlési szolgáltatók adatszerző interfészeket bocsátanak rendelkezésre és tartanak fenn; ezeken keresztül a megfigyelt elektronikus hírközlés a rendészeti hatóságok berendezéseire továbbítódik. A távközlési szolgáltatók az érintett hívásra és annak dekódolására vonatkozó adatokat is rendelkezésre bocsátanak.
- 7 A bírósági engedélyeket következképpen az elektronikus hírközlési szolgáltatások nyújtói számára jogszabályban előírt és ténylegesen teljesített, a személyes adatok 2016/679 rendelet 4. cikkének 2. pontja értelmében vett kezelésére vonatkozó kötelezettségek alapján hajtják végre, amennyiben e szolgáltatók technikai eszközökkel személyes adatoknak (az alapügyben szóban forgó távközlés tartalmának) a bűnüldöző hatóságok részére történő gyűjtésére és továbbítására irányuló műveleteket hajtottak végre oly módon, hogy ezen adatok hozzáférhetővé váltak e hatóságok számára.

Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem indokolásának rövid bemutatása

- 8 Jogszabályi követelmény, hogy mind a kérelmet, mind a bírósági engedélyt indokolással kell ellátni. A bírósági határozat indokolásának hiánya lényeges eljárási hibának minősül, és a bírósági határozat hatályon kívül helyezéséhez vezet. Az NPK szerint a bizonyítékokat az e törvényben meghatározott

szabályoknak és eljárásoknak megfelelően kell összegyűjteni vagy előállítani. E bizonyítékok (a rögzített távközlés) összegyűjtésének egyik eleme a jogszerű előzetes bírósági engedély rendelkezésre állása. Mivel a jogszabály által kifejezetten előírt indokolás hiánya lényeges eljárási hibának minősül, a rögzített telefonbeszélgetéseket ki kell zárni bizonyítékként.

- 9 Az indokolás csak a jogszabályban kifejezetten szabályozott esetekben mellőzhető. Minden más esetben mindig szükséges az indokolás.

ÁLTALÁNOS MEGJEGYZÉSEK

A C-349/21. sz. ügyben hozott ítéletről

- 10 A C-349/21. sz. ügyben hozott ítélet 45. pontjában a Bíróság megállapította, hogy a 2002/58 irányelv 5. cikke alapján védett elektronikus hírközléshez való hozzáférést engedélyező bírósági határozatoknak indokolást kell tartalmazniuk. Az 50–53. pontban mindazonáltal a Bíróság azt is feltételezte, hogy a bíróság, amennyiben a hozzáférés iránti kérelem részletes indokolással van ellátva, egy előre megfogalmazott, az engedély megadására vonatkozó jogszabályi követelmények tiszteletben tartását feltüntető sablonszöveg aláírásával jóváhagyja a kérelem indokolását. A Bíróság így bevezeti a kérelem és az engedély együttes olvasatának módszerét (59. és 61. pont, valamint a rendelkező rész), minek körében azok közös tartalmából leszűrhetők az engedély megadásának pontos indokai. Így a kérelemben feltüntetett indokok a bírósági engedély indokaivá válnak, mivel az engedélyt megadó bíróság jóváhagyta a kérelemben foglalt indokolást, és az alapján arra a következtetésre jutott, hogy a jogi követelményeket tiszteletben tartották, és ezért megadta a szóban forgó engedélyt (60. pont). Az 56. pontban a Bíróság arra utasítja a kérdést előterjesztő bíróságot, hogy a kérelem és a bírósági engedély e célból való együttes olvasata révén vizsgálja meg, hogy az ily módon megadott indokok hozzáférhetők és megérthetők-e (58–61. pont).
- 11 A kérdést előterjesztő bíróság kifejezetten rámutat arra, hogy a kérelmet teljes egészében az ügyiratokhoz csatolták, és az hozzáférhető volt a védelem számára. A kérelem tartalmazza továbbá a jogszabályban meghatározott elemeket magában foglaló szükséges tartalmat, és így a távközlés felhasználó hozzájárulása nélküli meghallgatására, lehallgatására és tárolására vonatkozóan meghozott határozat indokai könnyen és egyértelműen megérthetők a kérelem indokolása és a bírósági engedély együttes olvasata alapján.

A C-349/21. sz. ügyben hozott ítélet és a nemzeti jog közötti ellentmondásról

- 12 A Bíróság által a C-349/21. sz. ügyben meghatározott indokolási követelmény, nevezetesen az előre megfogalmazott szöveg aláírásával történő indokolás a nemzeti jog szerint nem alkalmazható a távközlés felhasználó hozzájárulása nélküli meghallgatásának, lehallgatásának és tárolásának bírósági engedélyezésére irányuló eljárásban.

- 13 A nemzeti jog szerint az indokolási kötelezettség kétszintű: először a kérelmet kell megindokolni, majd a bírósági engedélyt is. Csak azért, mert a kérelmet – akár nagyon alaposan – megindokolták, a jogszabály nem teszi lehetővé a bírósági engedély indokolásának mellőzését.
- 14 A nemzeti jogalkotó úgy ítélte meg, hogy a telefonbeszélgetések lehallgatására irányuló különleges nyomozási módszerek alkalmazása olyan mértékben sérti a polgárok magánéletének lényeges tartalmát, hogy mind a kérelmet, mind az ilyen alkalmazást engedélyező bírósági határozatot önálló indokolással kötelező ellátni.
- 15 Következésképpen ellentmondás áll fenn a nemzeti jog és az uniós jog között a bírósági engedély indokolásának minősége tekintetében. A nemzeti jog ugyanis kifejezetten a bírósági engedélyben foglalt írásbeli indokolást követel meg, míg a C-349/21. sz. ügyben hozott ítéletben értelmezett uniós jog szerint elegendő az előre megfogalmazott sablonszöveg formájában megadott bírósági engedély, ha azt olyan részletes indokolással ellátott kérelem alapján adták meg, amelyhez a bíróság és a védelem egyaránt hozzáférhet, és így a meghozott határozat indokai megérthetők e határozat és a kérelem együttes olvasata révén. Ez lényeges ellentmondásnak minősül, és az uniós joggal összhangban álló értelmezés nem lehetséges. Következésképpen a nemzeti jog alkalmazását mellőzni kell annyiban, amennyiben az uniós joggal összhangban álló értelmezés nem lehetséges.

A C-349/21. sz. ügyben hozott ítélet és az EJEB 70078/12. sz. ügyben hozott ítélete közötti ellentmondásról

- 16 Abból kell kiindulni, hogy az EJEB szerint sem megengedett az aláírás révén történő indokolás. Az EJEB kifejezetten foglalkozott ezzel a kérdéssel a 70078/12. sz. ügyben, amelyben a telefonlehallgatásra irányuló különleges nyomozási módszerek alkalmazására vonatkozó nemzeti szabályozást vizsgálta az EJEE 8. cikkének fényében. Az EJEB véleménye szerint az – akár csak rövid – indokolásra szükség van annak biztosításhoz, hogy a bíró ténylegesen elolvasta a kérelmet, és megvizsgálta az ügyben benyújtott bizonyítékokat. Az ilyen indokolás hiánya arra enged következtetni, hogy az engedély megadása nem egyeztethető össze az EJEE 8. cikkének (2) bekezdésével. Az EJEB annak megállapítását követően jut erre a következtetésre, hogy a kérelem indokolással volt ellátva.
- 17 Az EJEB következésképpen nem ismeri el az előre megfogalmazott sablonszöveg aláírása révén történő indokolásnak, valamint a bírósági engedély és a kérelem együttes olvasatának az Európai Unió Bírósága által kidolgozott intézményét. Ellenkezőleg, az EJEE megállapítja, hogy a bírósági engedélyek ilyen megfogalmazása az EJEE 8. cikke megsértésének minősül.

Az említett ellentmondásokkal kapcsolatos probléma bemutatása

- 18 Az alapügy tényállása szerint a bírósági engedélyek önmagukban nincsenek indokolással ellátva, mivel azokból nem derül ki, hogy a Spetsializiran nakazatelen sad (szakosított büntetőbíróság, Bulgária) elnöke pontosan milyen

okokból jutott arra a következtetésre, hogy az egyedi esetre jellemző ténybeli és jogi elemek fényében teljesülnek a jogszabályi követelmények. E bírósági engedélyeket ellenben indokolással ellátottnak kell tekinteni azoknak a kérelmekkel együtt történő vizsgálata, valamint az engedély és a kérelem együttes olvasata alapján.

- 19 Fennáll tehát a jogszabály kétféle módon történő értelmezésének lehetősége, amely értelmezések ellentétes végeredményekre vezetnek. A Bíróság által a C-349/21. sz. ügyben hozott ítéletben értelmezett uniós jog alkalmazása esetén a kérdést előterjesztő bíróság az „aláírás révén történő indokolás” álláspontját követné, ami azt eredményezné, hogy a bírósági engedélyt és a kérelmet együtt kellene olvasni. Ennek megfelelően feltételezné, hogy a bírósági engedélyk alakilag jogszerűek. Ha viszont a kérdést előterjesztő bíróság a nemzeti jogot és az EJEB által a 70078/12. sz. ügyben hozott ítéletben értelmezett EJEE-t alkalmazná, akkor abból indulna ki, hogy a telefonlehallgatásra vonatkozó bírósági engedélyk nem tartalmaznak indokolást, és ezért jogellenesek.
- 20 Az uniós jog alkalmazásához a kérdést előterjesztő bíróságnak először meg kell győződnie arról, hogy az uniós jog nemzeti joggal szembeni elsőbbségének elve alkalmazandó, és amennyiben az uniós jog alkalmazása a nemzeti jog és az EJEB 70078/12. sz. ügyben hozott ítéletében értelmezett EJEE alkalmazásának mellőzését teszi szükségessé, úgy ezt követően meg kell győződnie arról, hogy ez a mellőzés nem sérti az uniós jog más rendelkezéseit, mégpedig a 2002/58 irányelv (11) preambulumbekzdését, valamint a Charta 52. és 53. cikkét.
- 21 Valamennyi bemutatott probléma az előzetes döntéshozatalra előterjesztett első kérdés tárgyát képezi.

Az uniós jog nemzeti joggal szembeni elsőbbségéről

- 22 Az uniós jog kétségtelenül elsőbbséget élvez a nemzeti joggal szemben. A nemzeti jog alkalmazását ezért mellőzni kell, ha az uniós joggal összhangban álló értelmezés nem lehetséges. A kérdést előterjesztő bíróság ennek megfelelően az aláírás révén történő indokolás Bíróság által kidolgozott intézményét alkalmazná, és a kérelemben szereplő indokolást a bírósági engedélyt megadó bíróság indokolásaként ismerné el. Azonban csak akkor járhatna el így, ha az uniós jog szabályozza a szóban forgó helyzetet.
- 23 A kérdést előterjesztő bíróság azonban rámutat arra, hogy a 2002/58 irányelv 15. cikke nem támaszt különleges követelményeket az 5. cikkből eredő jogok korlátozására vonatkozó bírósági engedélyk indokolásával szemben. Az egyetlen követelmény, hogy annak jogszerűnek kell lennie. Az aláírás révén történő indokolás, valamint [a kérelem és a bírósági engedély] ezt követő együttes olvasat[ának] követelményét a Bíróság a Charta 47. cikke második bekezdésének értelmezése keretében határozta meg. Maga a Charta azonban az 51. cikke szerint nem terjeszti ki az uniós jog alkalmazási körét. Az uniós jog következképpen

nem határoz meg indokolási követelményt a Charta 47. cikkének második bekezdésén kívül.

- 24 Ennélfogva ha a Charta 47. cikkének második bekezdése a nemzeti jogban meghatározottól eltérő követelményt határoz meg a bírósági engedélyek indokolása tekintetében, felmerül a kérdés, hogy alkalmazandó-e az uniós jog elsőbbségének elve, amely szerint mellőzni kell a nemzeti jog alkalmazását, és helyette az uniós jogi indokolási követelményt kell alkalmazni. Ez képezi az előzetes döntéshozatalra előterjesztett első kérdés első alkérdésének tárgyát.

A 2002/58 irányelv (11) preambulumbekzdésének alkalmazhatóságáról

- 25 E rendelkezés kifejezetten kimondja, hogy a 15. cikk (1) bekezdése szerinti intézkedéseket az EJEE-nek az EJEB által hozott határozatok szerint értelmezett szövegével összhangban kell alkalmazni. Ezen intézkedéseknek meg kell felelniük továbbá az EJEE szerinti eljárási garanciáknak.
- 26 Következésképpen konkrétan az alapügyben szóban forgó, az irányelv 15. cikkének átültetésével kapcsolatos nemzeti jogon és ítélkezési gyakorlaton alapuló bírósági engedélyek megadása tekintetében az EJEE rendelkezéseit és különösen az EJEE 8. cikkének – az EJEB által a 70078/12. sz. ügyben hozott ítéletben értelmezett – (2) bekezdését, nem pedig az uniós jogot és különösen a Charta 47. cikkének – a Bíróság által a C-349/21. sz. ügyben értelmezett – második bekezdését kell alkalmazni.
- 27 Felmerül a kérdés, hogy a (11) preambulumbekzdés (amellyel a Bíróság nem foglalkozott a C-349/21. sz. ügyben hozott ítéletben) elegendő indokot jelent-e a Charta 47. cikke második bekezdése alkalmazásának mellőzésére, mivel ez utóbbi alacsonyabb védelmi szintet biztosít, mint az EJEE 8. cikkének (2) bekezdése. Ez képezi az előzetes döntéshozatalra előterjesztett első kérdés második alkérdésének tárgyát.

A Charta 52. cikke (1) bekezdésének alkalmazásáról

- 28 E rendelkezés értelmében a Chartában elismert jogok gyakorlása csak a törvény által, e jogok lényeges tartalmának és az arányosság elvének tiszteletben tartásával korlátozható, a korlátozásnak tehát elengedhetetlennek kell lennie, és általános érdekű célkitűzéseket vagy mások jogainak és szabadságainak védelmét kell szolgálnia. Az egyes feltételek az előzetes döntéshozatalra előterjesztett első kérdés tárgyát képezik.

A korlátozás jogszerűségéről

- 29 A magánélet tiszteletben tartásához való jogot, a személyes adatok védelméhez való jogot, valamint a szabad véleménynyilvánításhoz való jogot a Charta rögzíti (7., 8. és 11. cikk), és azok különös kifejeződését – a nyilvános hírközlési szolgáltatások segítségével történő közlések titkosságát – a 2002/58 irányelv 5. cikkének (1) bekezdése védi.

- 30 A bolgár jog különleges eljárást ír elő a (távközlés meghallgatására és lehallgatására vonatkozó) bírósági engedély megadására. Ezen eljárás egyik eleme az a kifejezett feltétel, hogy az engedélyt indokolni kell, és ez a kötelezettség azon másik, önálló kötelezettség teljesítésétől függetlenül fennáll, hogy az ilyen engedély iránti kérelmet szintén indokolni kell. A bírósági határozatot továbbá úgy kell megfogalmazni, hogy az önmagában végrehajtható legyen. Ez a gyakorlatban azt jelenti, hogy a bírósági határozatban legalább a telefon IMEI-számát vagy azon SIM-kártya számát fel kell tüntetni, amelyen keresztül a meghallgatás, lehallgatás és tárolás tárgyát képező távközlés megvalósul. Éppen ezért az érintett személy nevét is fel kell tüntetni a bírósági határozatban, hogy tudni lehessen, hogy a határozat ki ellen irányul, és hogy e személy gyakorolhassa a védelemhez való jogát.
- 31 Egyes bíróságokon – többek között a kérdést előterjesztő bíróságon is – mindazonáltal az a gyakorlat alakult ki, hogy a bírósági engedélyeket a nemzeti joggal ellentétes módon ténylegesen nem látják el indokolással, mint ahogyan ez az alapügyben is történt.
- 32 Ilyen körülmények között felmerül a kérdés, hogy milyen tartalommal bír a Charta 52. cikkének (1) bekezdése értelmében vett „törvény által” követelmény, illetve a 2002/58 irányelv (11) preambulumbekkezdése és 5. cikkének (1) bekezdése szerinti jogszerűségi követelmény.
- 33 A C-349/21. sz. ügyben hozott ítélet már meghatározta az ilyen indokolás követelményét, nevezetesen az „aláírás révén történő indokolást” (53. pont) és az azt követő „együttes olvasatot” (59. és 61. pont, valamint rendelkező rész). Következésképpen alkalmasint éppen ez az ítélet eleget tehet a törvényi szabályozás követelményének.
- 34 Adott esetben feltételezhető továbbá, hogy a nemzeti ítélkezési gyakorlat, amely szerint a bírósági engedélyeket olyan előre megfogalmazott sablonszövegek formájában adják meg, amelyek nem tartalmazzak egyedi indokolást, és az érintett személy nevét sem tüntetik fel, szintén eleget tesznek a Charta 52. cikkében foglalt „törvény által” követelménynek. Valójában azonban ez a nemzeti ítélkezési gyakorlat ellentétes azzal a törvényi szabályozással, amely szerint a bírósági engedélyt indokolni kell.
- 35 Végül adott esetben abból lehet kiindulni, hogy a „törvény által” kifejezés vagy olyan uniós jogi aktust jelent, amely kifejezetten a bírósági engedély indokolásának kérdését szabályozza, vagy olyan nemzeti jogi aktust, amely szintén kifejezetten szabályozza ezt a kérdést.
- 36 Ezzel összefüggésben a kérdést előterjesztő bíróság azt az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdést teszi fel, hogy mellőzni kell-e a bírósági engedély önálló írásbeli indokolását előíró nemzeti rendelkezés alkalmazását. És eleget tesz-e a Charta 52. cikke szerinti „törvény által” követelménynek a Bíróság által a C-349/21. sz. ügyben hozott ítélet 53. pontjában meghatározott és a nemzeti

ítélkezési gyakorlatban már ezen ítélet meghozatala előtt részlegesen alkalmazott aláírás révén történő indokolás? Ugyanis csak ebben az esetben korlátozhatók a Charta 7., 8. és 11. cikke szerinti – a távközlés 2002/58 irányelv 5. cikke szerinti védelmében kifejeződő – jogok.

- 37 Felmerül a kérdés, hogy milyen jogi jelentőséggel bír az a Bíróság által a C-349/21. sz. ügyben hozott ítéletében levont következtetés, hogy az eljárás tárgyát képező bírósági engedélyek az indokolás tekintetében összhangban állnak a Charta 47. cikkének második bekezdésével (amennyiben aláírás révén történő indokolásról van szó, és így a megadott bírósági engedély indokai megérthetők ezen engedély és a kérelem együttes olvasata alapján). A kérdést előterjesztő bíróságnak azt kell-e feltételeznie a Bíróság e következtetése alapján, hogy [a távközlés] eljárás tárgyát képező meghallgatás[a], lehallgatás[a] és tárolás[a] összhangban áll a Charta 52. cikkének (1) bekezdésével, mivel az törvény által előírt?

A korlátozott jog lényeges tartalmának tiszteletben tartásáról

- 38 Felmerül továbbá a korlátozott jog lényeges tartalma tiszteletben tartásának kérdése. Az alapügyben a Spetsializiran nakazatelen sad (szakosított büntetőbíróság) elnökének a távközlés felhasználó hozzájárulása nélküli meghallgatására, lehallgatására és tárolására vonatkozó engedély megadásáról kellett döntenie. A bírósági engedély megadásával szükségszerűen megsérti az e távközlés védelméhez való – a 2002/58 irányelv 5. cikkében biztosított – jogot. Eleget tesz-e a Charta 52. cikkének (1) bekezdése szerinti, a korlátozott jog lényeges tartalmának tiszteletben tartására vonatkozó követelménynek az a döntése, hogy a bírósági engedélyt úgy fogalmazza meg, hogy az nem tartalmaz egyedi indokolást, sőt még az érintett személy nevét sem tünteti fel?
- 39 Figyelembe kell venni e korlátozott jog jelentőségét. A 2002/58 irányelv 5. cikkének (1) bekezdése védi a távközlés titkosságához való jogot, amely a Charta 7., 8. és 11. cikkéből eredő jogok kifejeződése. Következésképpen az alapvető jelentőséggel bír az Unió jogrendje szempontjából.
- 40 Ezen túlmenően e jog korlátozásának mértékét is figyelembe kell venni. A Bíróságnak már többször kellett döntenie a forgalmi adatok megőrzéséről, és a magánéletbe való beavatkozás súlyosságának értékelése során az azokból nyert információkat összevetette a távközlés tartalmának hozzáférhetővé tételével. Következésképpen e tartalom hozzáférhetővé tétele a 2002/58 irányelv 5. cikkének (1) bekezdése, valamint a Charta 7., 8. és 11. cikke által biztosított jogokba való beavatkozás legsúlyosabb lehetséges formája. Ebből az következik, hogy különös gondossággal kell eljárni az e jog lényeges tartalmának tiszteletben tartására vonatkozó követelmény teljesítése során, mivel e jogot lehetséges olyan módon korlátozni, amely annak teljes megszűnéséhez vezet.
- 41 Ez lenne a helyzet akkor, ha a bírósági engedélyeket rutinszerűsége és automatizmusra utaló módon adnák meg. Így az irányelv 15. cikkének

(1) bekezdése szerinti kivétel gyakorlatilag főszabállyá válna. Ez lenne ugyanis a helyzet akkor, ha a bírósági engedélyt szándékosan egy előre megfogalmazott szöveg formájában adják meg, amely csupán a jogszabályi követelményeket ismerteti, és minden esetre vonatkozik. Ebben az esetben az indokolás mellőzésére kerül sor, mégpedig azon meggyőződésből eredően, hogy az indokolás nem igazán szükséges (alkalmasint mert az ügyész alaposan megindokolta a kérelmét). A kérdést előterjesztő bíróság úgy véli, hogy az ilyen eljárás mód sérti a korlátozott jog lényegét, mivel annak korlátozására nem a különleges nyomozási módszerek alanyának minősülő személyt érő tényleges kár tudatában és nem annak e tudatból eredő szükségessége alapján kerül sor, hogy külön – akár csak rövid – indokolást kell adni, amelyből kiderül, hogy miért van szükség e korlátozásra.

- 42 A jog teljes megszűnéséhez vezető korlátozásról van szó akkor is, ha a bírósági engedélyek nem tüntetik fel azon személy nevét, akinek tekintetében megszüntették a távközlés titkosságát.
- 43 Ilyen helyzet áll fenn az alapügyben, mivel a bírósági engedély még az érintett személy nevét sem említi meg. Az ügy személytelenítéséről van szó.
- 44 Ezen túlmenően megmarad a korlátozott jog lényege, ha a korlátozásra a következő feltételek mellett kerül sor: a) valódi és hatékony garanciák állnak rendelkezésre a visszaélésekkel szemben; b) garantálva van, hogy a korlátozásra csak a feltétlenül szükséges mértékben kerül sor; és c) biztosított az irányelv 5. cikke szerinti közléshez való jog és a Charta 11. cikke szerinti véleménynyilvánítás szabadságához való jog gyakorlásától való visszatartás és elrettentés elkerülése.

A korlátozás szükségességéről és annak általános érdekű célkitűzések vagy mások jogainak és szabadságainak védelme érdekében való megengedettségeről

- 45 A jelen esetben egy korlátozáson belüli korlátozásról van szó. Először az irányelv 5. cikkének (1) bekezdéséből eredő jogot korlátozták, majd az e korlátozást engedélyező, indokolással ellátott bírósági engedélyhez való jogot is.
- 46 Egyfelől a Bíróság megállapította, hogy a nem a távközlés fogalmába tartozó grafikai adatok gyűjtése tekintetében a szükséges bírósági felülvizsgálatnak „bármely hozzáférést” megelőzően kell sorra kerülnie, mivel a „későbbi felülvizsgálat” nem teszi lehetővé az előzetes felülvizsgálat céljának való megfelelést, amely annak megakadályozásában áll, hogy a szóban forgó adatokhoz olyan hozzáférést engedélyezzenek, amely túllépi a szigorúan szükséges mértéket (a C-746/18. sz. ügyben hozott ítélet 58. pontja). Másfelől a Bíróság a távközlés tartalmának hozzáférhetővé tétele tekintetében megállapította, hogy e szükséges előzetes felülvizsgálatra az indokolásra vonatkozó enyhébb követelmények mellett, mégpedig aláírás révén történő indokolás formájában is sor kerülhet (a C-349/21. sz. ügyben hozott ítélet 53. pontja), ami lehetővé teszi a vádlott és az illetékes bíróság számára, hogy megismerjék az ügyészség indokait,

amelyeket az engedélyt megadó bíróság a jogszerűség későbbi felülvizsgálata céljából átvett (a C-349/21. sz. ügyben hozott ítélet 59–61. pontjával és rendelkező részével összefüggésben értelmezett 55. és 56. pontja). A kérdést előterjesztő bíróság véleménye szerint a Bíróság ezt úgy értette, hogy a későbbi megtámadás esetén a vádlott átfogó védelemben részesülne, többek között a bírósági határozatban szereplő kifejezett indokolás formájában.

- 47 Ezért felmerül a kérdés, hogy valóban szükséges-e elismerni egy könnyített indokolás (a jelen esetben a C-349/21. sz. ügyben hozott ítélet 53. pontja szerinti aláírás révén történő indokolás) formájában megnyilvánuló alacsonyabb védelmi szintet. A C-349/21. sz. ügyben hozott ítéletében a Bíróság hivatkozott a C-225/19. sz. ügyben és a C-619/10. sz. ügyben kialakított korábbi ítélkezési gyakorlatára. Ezen ítéletek azonban olyan eltérő helyzetekkel foglalkoznak, amelyekben a könnyített indokolás objektíve szükséges.
- 48 A jelen esetben nem állapítható meg, hogy milyen általános érdekű célkitűzés igazolja, hogy a távközlés tartalmának hozzáférhetővé tételére vonatkozó bírósági engedély indokolásával szemben enyhébb követelményeket támasztanak.

A Charta 53. cikkének alkalmazásáról

- 49 A Charta 53. cikke szerint a Charta egyetlen rendelkezését sem lehet úgy értelmezni, mint amely szűkít valamely, az EJEE vagy valamely tagállam alkotmánya által elismert jogot.
- 50 Ez felveti azt a Charta 53. cikkével összefüggésben előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdést, hogy a kérdést előterjesztő bíróságnak mellőznie kell-e az alkotmány 121. cikke (4) bekezdésének és az EJEE 8. cikke (2) bekezdésének alkalmazását, amelyek alapján jogellenes a telefonlehallgatásra vonatkozó bírósági engedélyek kifejezett indokolásának hiánya. Ez a kérdés a különböző jogrendek közötti ellentmondásra vonatkozik.
- 51 Az alkotmány megköveteli a bírósági határozatok indokolását, minek körében ez kifejezett és nem csupán hallgatólagos indokolást jelent. Az alkotmány 121. cikkének – a Konstitutsionen sad (alkotmánybíróság, Bulgária) által értelmezett – (4) bekezdése szerint a Bíróság által (a C-349/21. sz. ügyben hozott ítélet 53. pontjában) elismert aláírás révén történő indokolás nem megengedett, és így ellentmondás áll fenn a két jogrend között.
- 52 Az uniós jog elsőbbségére tekintettel a nemzeti jognak – még ha alkotmányos jellegű is – kétségtelenül háttérbe kell szorulnia. Ez azonban csak akkor van így, ha az uniós jog nem biztosít elsőbbséget a nemzeti jognak. Ez a helyzet a Charta 53. cikke esetében, amely a jelen esetben alkalmazandó, mivel az alkotmány magasabb védelmi szintet biztosít, mint az uniós jog.
- 53 Következésképpen abból kell kiindulni, hogy a Bíróság által a C-349/21. sz. ügyben hozott ítéletben elvégzett értelmezés minimumkövetelményt

határoz meg az indokolás tekintetében, de nem tiltja meg, hogy a nemzeti alkotmány szigorúbb követelményt vezessen be, és megkövetelje annak betartását.

Az EJEE-ről

- 54 A Charta 52. cikkének (3) bekezdése szerint a Chartában biztosított jogok tartalmát és terjedelmét azonosnak kell tekinteni azokéval, amelyek az EJEE-ben szerepelnek, minek körében az uniós jog kiterjedtebb védelmet nyújthat. A Charta 7. cikke szerinti, a magánélet tiszteletben tartásához való jog ugyanakkor megfelel az EJEE 8. cikkének (1) bekezdésében rögzített azonos jognak. Ez [az irányelv] (11) preambulumbekendéséből is kitűnik, amely szintén az EJEE-re hivatkozik.
- 55 Ezen túlmenően a 70078/12. sz. ügyben hozott ítéletben az EJEB az EJEE 8. cikkének az alapügyhöz hasonló ügyben történő vizsgálata során megállapította, hogy a részletes indokolással ellátott kérelem ellenére a telefonlehallgatást engedélyező bíróságnak is – akár csak rövid – indokolást kell adnia, hogy biztosítható legyen, hogy megismerte és ténylegesen megvizsgálta az eljárási iratokat. A C-349/21. sz. ügyben hozott ítéletében viszont a Bíróság abból indul ki, hogy a külön indokolás hiánya nem zárja ki annak megállapítását, hogy a bírósági engedély ténylegesen meg van indokolva. Ezt akkor kell feltételezni, ha a kérelem indokolással van ellátva, és a bíróság ezt az indokolást egy előre megfogalmazott sablonszöveg aláírásával a sajátjaként átveszi (a C-[349]/21. sz. ügyben hozott ítélet 53. pontja), és a meghozott határozat [és a kérelem] együttes olvasata alapján megérthetők e határozat indokai (az ítélet rendelkező része).
- 56 E körülmények között felmerül a kérdés, hogy a Charta 53. cikke akadályát képezi-e az EJEB ítélkezési gyakorlata alkalmazása mellőzésének, amely helyett a Bíróság ítélkezési gyakorlatát kell alkalmazni. Az EJEE által biztosítottnál nagyobb védelmet biztosít-e az uniós jog az aláírás révén történő indokolás és az ezt követő együttes olvasat követelményének meghatározásával?
- 57 A kérdést előterjesztő bíróság rámutat arra, hogy az EJEE 8. cikke szerinti, a magánélet tiszteletben tartásához való jog, illetve a Charta 7., 8. és 11. cikke szerinti jogok védelme tekintetében az EJEB által meghatározott indokolási követelmény nagyobb védelmet biztosít, mint a Bíróság által elismert követelmény, mivel az EJEB által megkövetelt – akár csak rövid – indokolás azt is megerősíti, hogy a bíróság ténylegesen megismerte a kérelemben bemutatott indokokat, és maga is ugyanarra az álláspontra jutott.
- 58 Ha viszont a cél a büntetőeljárások – a telefonlehallgatás tömeges alkalmazása értelmében vett – hatékonyságának a védelme, akkor a hallgatóságos indokolás különösen megfelelő, annál is inkább, mivel a bíróság gyorsan több engedélyt is megadhat, ha a kérelmeket megfelelően indokoltnak ítéli, anélkül, hogy magának bármilyen indokolást kellene adnia. A 2002/58 irányelv célja azonban a magánélet távközlés területén történő védelme, nem pedig a büntetőeljárás céljából történő telefonlehallgatásra vonatkozó eljárás szabályozása.

Az egyenértékűség elvéről

- 59 Ez az elv megköveteli, hogy a nemzeti jog és a nemzeti ítélkezési gyakorlat ne szabályozzon kedvezőtlenebbül egy uniós joggal kapcsolatos jogi helyzetet, mint egy kizárólag valamely belföldi helyzettel kapcsolatos hasonló helyzetet.
- 60 A (távközlés felhasználó hozzájárulása nélküli meghallgatására, lehallgatására és tárolására vonatkozó) bírósági engedély a 2002/58 irányelv 5. cikkének (1) bekezdésével összefüggésben értelmezett 15. cikkének (1) bekezdését átültető nemzeti rendelkezések részét képezi. Csak a nemzeti joggal kapcsolatos hasonló jogi helyzet szolgál a levelezésnek az NPK 165. cikke szerinti lefoglalására vonatkozó bírósági engedélyek alapjául, minek körében a telefonlehallgatáshoz képest az egyetlen különbséget az jelenti, hogy e tekintetben papíralapú írásbeli közlésekről, nem pedig a hírközlő hálózatokon keresztül továbbított szóbeli közlésekről van szó. Az utóbbi esetben minden bírósági engedélyt indokolással látnak el, minek körében a bíróság – még ha röviden is – kifejti, hogy véleménye szerint miért kell az ügyészség kérelmének helyt adni. Kivétel nélkül minden esetben feltüntetik az ezen intézkedések által érintett személy nevét is.
- 61 Ténylegesen csak a különleges nyomozási módszerek alkalmazására vonatkozó bírósági engedélyk nem tartalmaznak indokolást, hanem azt előre megfogalmazott sablonszöveggel helyettesítik, amelyben ismertetik a jogszabályi követelményeket, és megállapítják, hogy azokat betartották. Ez kivételt képez azon általánosan alkalmazandó nemzeti szabály alól, hogy a bírósági határozatokat indokolni kell, és azoknak rendelkező részt kell tartalmazniuk, minek körében figyelembe veszik, hogy bizonyos különleges és eltérő esetekben nem áll fenn indokolási kötelezettség.
- 62 Ezért felmerül a kérdés, hogy ellentétes-e az egyenértékűség elvével az olyan nemzeti jog alkalmazásának mellőzése, amely a bírósági határozatok kifejezett indokolását írja elő, és nem teszi lehetővé a Bíróság által a C-349/21. sz. ügyben hozott ítéletben meghatározott, aláírás révén történő indokolást.

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett második kérdés indokolása

- 63 A második kérdés a legfontosabb a kérdést előterjesztő bíróság számára, mivel az arra adott válasz alapján dönthetne arról, hogy a telefonbeszélgetésekről készült – az eljárás tárgyát képező – felvételek felhasználhatók-e bizonyítékként az eljárásban.

Az NPK (a büntetőeljárásról szóló törvénykönyv) 105. cikke (2) bekezdése alkalmazásának mellőzéséről

- 64 Az első kérdésre adott esetleges igenlő válasz nem lesz elég hasznos, mivel a bizonyító erő problémája fennmarad. Ezért az NPK 105. cikkének (2) bekezdését is meg kell vizsgálni, amely arra kötelezi a nemzeti bíróságot, hogy kizárja az összegyűjtött bizonyítékokat (a rögzített telefonbeszélgetéseket), ha azt állapítja

meg, hogy azok összegyűjtése során eljárási hiba elkövetésére került sor. E bizonyítékgyűjtésnek pedig részét képezi éppen az olyan bírósági engedély megadása is, amely megfelel az NPK 174. cikkének (4) bekezdése szerinti indokolási követelménynek, amely attól függetlenül alkalmazandó, hogy rendelkezésre áll-e indokolt kérelem.

- 65 A Charta 47. cikkének – a Bíróság által a C-349/21. sz. ügyben hozott ítéletben értelmezett – második bekezdése konkrétan a nemzeti módszertől eltérő indokolási módszert ír elő. Annak alkalmazása esetén az a következtetés vonható le, hogy az eljárás tárgyát képező hét bírósági engedély indokolással van ellátva, noha az NPK alapján nem ez a helyzet.
- 66 Felmerül tehát a kérdés, hogy nem kell-e az NPK 105. cikke (2) bekezdésének alkalmazását is mellőzni, mégpedig azon rész tekintetében, amely csak az NPK-nak az összegyűjtött bizonyítékok (távközlés) bizonyító erejének értékelésére vonatkozó rendelkezéseire vonatkozik. A bizonyítékok jogszerűségét ebben az esetben nem az NPK rendelkezései alapján, hanem közvetlenül a Charta alapján lehetne értékelni. Ebben az esetben semmi nem akadályozná a telefonbeszélgetések bizonyítékként történő felhasználását.

Az NPK 105. cikke (2) bekezdésének az uniós joggal összhangban álló értelmezéséről

- 67 Az NPK 105. cikke (2) bekezdésének az uniós joggal összhangban álló értelmezésére vonatkozó kérdés akkor merül fel, ha a Bíróság megállapítja az NPK 174. cikke (4) bekezdésének alkalmazhatóságát, ami arra a következtetésre vezetne, hogy az eljárás tárgyát képező hét bírósági engedély nincs ellátva indokolással.
- 68 E tekintetben pontosításra van szükség. A (távközlés felhasználó hozzájárulása nélküli meghallgatására, lehallgatására és tárolására vonatkozó) bírósági engedélyek jogszerűségével foglalkozó nemzeti ítélkezési gyakorlatban uralkodó álláspont szerint ezek az engedélyek jogszerűen vannak megfogalmazva akkor is, ha előre megfogalmazott sablonszöveget tartalmaznak. Ezen álláspont ezért abból indul ki, hogy az NPK 105. cikkének (2) bekezdésével nem ellentétes a tárolt közlések bizonyítékként történő felhasználása.
- 69 A C-349/21. sz. ügyben hozott ítéletében ugyanakkor a Bíróság bevezette azt a követelményt, hogy az engedély és a kérelem „együttes olvasata” szükséges. A Bíróság tehát abból indul ki, hogy a bírósági engedély önmagában nincs ellátva indokolással, de azt indokolással ellátottnak kell tekinteni a kérelemmel való együttes olvasata esetén.
- 70 A Bíróság C-349/21. sz. ügyben és az EJEB 70078/12. sz. ügyben tett megállapításaira tekintettel, valamint az alapján, hogy a Bíróság a jelen ügyben esetlegesen olyan választ ad, hogy nem kell mellőzni a nemzeti jogszabályi rendelkezések alkalmazását, már nem lenne jogszerű az az álláspont, hogy nem kell vizsgálni, hogy a bírósági engedélykellően indokoltak-e, illetve az az

általános feltevés, hogy azok indokoltak. Ebből következik, hogy az NPK 105. cikkének (2) bekezdését kellene alkalmazni, aminek eredményeként nem lehetne bizonyítékként felhasználni a rögzített távközlést.

- 71 A kérdést előterjesztő bíróság azonban el kívánja kerülni ezt. Ezért az NPK 105. cikke (2) bekezdésének olyan új és eltérő értelmezését javasolja, amely szerint a bizonyítékként történő felhasználás annak ellenére megengedett, hogy a bizonyítékgyűjtésre vonatkozó engedélyt jogellenesen adták meg. Ez az értelmezés mindazonáltal szöges ellentétben áll a nemzeti jogirodalommal és ítélkezési gyakorlattal. Azt ezért szükségszerűen elutasítanák. Alkalmassint viszont kellően komolyan és kritikusan vizsgálnák azt, ha megkapná a Bíróság támogatását. Ez a támogatás a Bíróság olyan álláspontjában nyilvánulhatna meg, amely szerint az uniós joggal nem ellentétes az olyan nemzeti szabályozás és ítélkezési gyakorlat, amely szerint az indokolással nem ellátott bírósági engedély alapján gyűjtött bizonyítékok felhasználhatók, ha később az illetékes bíróság a vádlott védelemhez való jogának gyakorlása mellett megállapította ezen indokolással nem ellátott bírósági engedély jogszerűségét.
- 72 Ezzel összefüggésben kerül sor a második kérdés második részének előterjesztésére. Ez a kérdés nem hipotetikus jellegű, mivel egy folyamatban lévő büntetőeljárásban a konkrét tényálláson (indokolással nem ellátott bírósági engedélyek) és az abból eredő jogi problémán (az ezen engedélyek alapján gyűjtött bizonyítékok felhasználhatósága) alapuló lehetséges jogi megoldásnak az uniós joggal való összeegyeztethetőségére vonatkozik. A kérdést előterjesztő bíróság arra keresi a választ, hogy a C-349/21. sz. ügyben talált jogi megoldás lehetővé teszi-e valamely nemzeti rendelkezés, nevezetesen az NPK 105. cikke (2) bekezdésének olyan értelmezését, hogy a távközlés indokolással nem ellátott bírósági engedély alapján történő rögzítése esetén az eljárásban részt vevő felek megvitathatják e bizonyítékgyűjtés jogszerűségét, és e távközlést csak akkor kell bizonyítékként kizárni, ha a jogszerűség nem állapítható meg (valamint ha olyan technikai manipuláció megállapítására kerül sor, amely megkérdőjelezi annak hitelességét).